

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofci Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către partea vătămată Statii Oxana cu inculpata Rusu Liliana, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 mai 2020, în cauza penală privind-o pe

Rusu Liliana Xxxxx, născută la xxxxx, originară din r-nul xxxxx și domiciliată în s. xxxx, r-nul xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 09.10.2019 – 28.02.2020 (prima instanță);
2. 26.03.2020 – 19.05.2020 (instanța de apel);
3. 24.08.2020 – 23.09.2020 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Drochia (sediul Central) din 28 februarie 2020, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Rusu Liliana a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 500 unități convenționale, ce constituie suma de 25000 lei.

De asemenea, a fost dispusă încasarea din contul inculpatei Rusu Liliana în contul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare, în mărime de 640 lei.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Rusu Liliana, fără a deține permis de conducere de categoria mijlocului de transport condus, la 15 august 2019, în jurul orei 14:00, conducând motocicletă de model "Arctic Cat", cu numărul de înmatriculare xxxxx, deplasându-se pe un drum din satul Sofia raionul Drochia, a ignorat prevederile art. 10 pct.1) lit.b) al Regulamentului circulației rutiere potrivit căruia persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea

necesară de a conduce vehiculul pe drum, încălcând prevederile art.10 pct. 2) lit. a) potrivit căruia ”*persoana care conduce un autovehicul trebuie să posedă permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus*”, prevederile art.45 pct.1) lit. a), b) și d) și alin.(2) potrivit căruia ”*conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului*”, a pierdut controlul volanului derapând pe acostamentul din partea dreaptă a drumului, cauzându-i pasagerului Statii Oxana conform raportului de constatare nr. 201918D0064 din data de 17.08.2019, fracturi multiple a oaselor bazinului cu deformația inelului bazinal mic, plăgi contuze în regiunea bazinului, comoție cerebrală, care puteau fi cauzate de acțiunea traumatică a unui obiect dur contondent și prin lovire de el, care se califică către vătămare corporală medie, în baza criteriului dereglării sănătății de lungă durată și pasagerului Statii Ecaterina, cauzându-i conform raportului de constatare nr. 201918D0065 din data de 17.08.2019 fractura claviculei stângi treimea medie, fracturi de coaste 5-8 pe dreapta, deplasare minimă, comoția cerebrală, care puteau fi cauzate de acțiunea traumatică a unui obiect dur contondent și prin lovire de el, care se califică ca vătămare corporală medie, în baza criteriului dereglării sănătății de lungă durată.

Prima instanță a calificat acțiunile lui Rusu Liliana în baza art. 264 alin. (1) Cod penal - încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

2.1. Inculpata Rusu Liliana, care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu încetarea procesului penal în privința sa, din motiv de împăcare cu părțile vătămate.

În argumentarea apelului, apelanta a invocat că:

- pe parcursul urmăririi penale și în ședința primei instanțe ea a recunoscut vina integral, se căiește de cele comise, anterior nu a fost judecată, partea vătămată Statii Oxana nu are careva pretenții de ordin material sau moral față de ea.

2.2. Partea vătămată Statii Oxana, prin care a solicitat casarea sentinței, cu încetarea procesului penal, din motiv de împăcare.

În argumentarea apelului, apelanta a invocat că pe parcursul urmăririi penale și în ședința primei instanțe Rusu Liliana a recunoscut vina integral, se căiește de

cele săvârșite, are la întreținere trei copii minori, este rudă cu dânsa și nu are careva pretenții materiale și morale față de inculpată și nu dorește ca ultima să fie trasă la răspundere penală, or ele s-au împăcat.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 mai 2020, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, iar sentința primei instanțe menținută fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că starea de fapt reținută și de drept apreciată, concordă cu probele administrate și examinate în ședința de judecată, instanța just încadrând acțiunile inculpatei Rusu Liliana în baza art. 264 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a menționat că o primă condiție pentru înlăturarea răspunderii penale ca urmare a împăcării este voința părții vătămate și a făptuitorului (bănuitului, învinuitului ori inculpatului, în dependență de faza procedurii penale). Inițiativa poate veni de la oricare dintre aceștia. Împăcarea părților constituie un act bilateral, implicând, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și al inculpatului.

La fel, instanța de apel a reținut că împăcarea are un caracter personal și trebuie să fie definitivă, fiind necesar să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce. Împăcarea părților trebuie să aibă loc în fața organului de urmărire penală ori a instanței de judecată.

Împăcarea poate avea loc prin depunerea unor cereri de către fiecare dintre părți, conform prevederilor art. 344¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, ori prin declarații orale, consemnate într-un proces-verbal întocmit de organul de urmărire penală și, după caz, în procesul-verbal al ședinței de judecată. În cea din urmă situație declarațiile cu privire la voința de a se împăca trebuie să fie semnate de către fiecare parte.

Instanța de apel a atestat că la examinarea cauzei în prima instanță condițiile menționate supra nu au fost îndeplinite de către partea vătămată și inculpată. La materialele cauzei lipsesc careva cereri de împăcare depuse din numele părții vătămate și inculpatei.

De asemenea, nici în procesul-verbal al ședinței de judecată din 28.02.2020, când cauza a fost examinată în fond, nu sunt prezente careva declarații orale ale părții vătămate și inculpatei cu privire la voința de a se împăca, lipsind la fel și semnăturile acestora. Mai mult ca atât, s-a notat că nici în susținerile verbale nici unul din participanții la proces nu a solicitat încetarea procesului din motivul împăcării părților.

La fel, instanța de apel a indicat că potrivit Recomandării Curții Supreme de Justiție nr.56 cu privire la aplicarea art.109 Cod penal și 276 Cod de procedură penală în cazurile împăcării părților, prin reglementarea în art.109 Cod penal, a

momentului până când poate avea loc împăcarea părților, se consideră că, legiuitorul a avut în vedere că momentul final este atunci când cauza se judecă de către prima instanță, când completul s-a retras pentru deliberare cu adoptarea sentinței respective. Acest înțeles al legii rezultă din construcția și plasamentul procedurilor ce le parcurge cauza penală pusă pe rol. Prin urmare, până la acest moment părțile se pot împăca în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 109 alin.(1) Cod penal. Imposibilitatea de a admite împăcarea părților la următoarele căi a procesului penal, căi ordinare de atac – apelul și recursul, rezultă din prevederile art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, care stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Fazele următoare a judecării cauzei sunt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale.

Astfel, instanța de apel a reținut că cererea de împăcare declarată de către inculpata Rusu Liliana și cererea declarată de către partea vătămată Statii Oxana privind lipsa cărorva pretenții față de inculpata Rusu Liliana, care au fost anexate la materialele cauzei, au fost întocmite și depuse după pronunțarea sentinței pe cauza respectivă de prima instanță, și anume la data de 19.05.2020.

Ce ține de pedeapsa stabilită, instanța de apel a menționat că la numirea mărimii și formei pedepsei în privința inculpatei Rusu Liliana prima instanță corect a ținut seama de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, care prevede că aplicarea pedepsei în cazul judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea faptei penale, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, persoana inculpatei, care anterior nu a fost condamnată (f.d.52), se caracterizează pozitiv la locul de trai (f.d.53, 57), la evidența medicilor narcolog și psihiatric nu se află (f.d.55-56), recunoașterea faptei și căința sinceră a acesteia, atitudinea societății față de pedeapsa penală ce urmează a fi stabilită inculpatei pentru fapta săvârșită, corect ajungând la concluzia că, corectarea și reeducarea lui Rusu Liliana este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către partea vătămată Statii Oxana cu inculpata Rusu Liliana, care indică temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală și solicită, casarea acesteia, cu încetarea procesului penal în privința inculpatei Rusu Liliana în legătură cu împăcarea părților.

În argumentarea recursului, recurenții au invocat că:

- împăcarea părților a intervenit încă la faza de urmărire penală, ce rezultă din declarațiile inculpatei și a părții vătămate de la urmărirea penală, însă instanțele de

judecată au omis să soluționeze această chestiune;

- organul de urmărire penală nu a întreprins toate măsurile pentru constatarea și cercetarea circumstanței cu privire la împăcarea părților, or manifestarea intenției de împăcare a fost evidentă;

- prima instanță nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 317 alin. (4), 332 alin. (1), 385 alin. (1) pct. 5 Cod de procedură penală;

- prima instanță, contrar prevederilor art. 317 alin. (4) Cod de procedură penală, nu s-a asigurat că părțile cunosc despre dreptul la împăcare și nu le-a asigurat exercitarea acestui drept, or din declarațiile din cadrul ședinței de judecată, manifestarea intenției de a se împăca este evidentă.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, menționând că conform prevederilor art. 109 alin. (2) Cod penal, împăcarea părților produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Notează că în speță, la examinarea cauzei în prima instanță aceste prevederi nu au fost respectate și la materialele cauzei lipsesc careva cereri scrise sau verbale de împăcare, depuse de inculpat și partea vătămată în prima instanță, până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În speță se reține, că recurenții în cererea de recurs își manifestă dezacordul cu soluția instanței de apel de respingere a cererii de împăcare a părții vătămate și a inculpatei, critici ce cad sub incidența temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin.

(1) pct. 11) Cod de procedură penală, în sensul că „a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege”.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal reține că alegațiile recurenților invocate în cererea de recurs nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest sens următoarele.

Cu referire la criticile recurenților, că "*intenția lor de împăcare era evidentă încă de la faza de urmărire penală, instanța nu s-a asigurat că părțile cunosc despre dreptul la împăcare și nu le-a asigurat exercitarea acestui drept, deși din declarațiile lor era evidentă această intenție, precum și că instanța nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 317 alin. (4), 332 alin. (1), 385 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală*", Colegiul penal constată că sunt neîntemeiate, și reprezintă interpretarea subiectivă a recurenților a circumstanțelor speței și a prevederilor legale, or instanța de apel în decizia sa, just a atestat, având în vedere și recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 56 " *Cu privire la aplicarea art. 109 CP și 276 CPP în cazurile împăcării părților*" că împăcarea trebuie să se manifeste printr-un act bilateral și personal, a părții vătămate și a inculpatului, cu manifestare expresă de voință, fie prin cerere sau declarații exprese în acest sens, cerințe care în prezenta speță lipsesc atât la urmărirea penală, cât și în prima instanță - până la retragerea completului de judecată pentru deliberare, cerință stipulată expres în art. 109 alin. (2) Cod penal, or nici partea vătămată, nici inculpata, fiind audiate la aceste faze a procesului penal, nu au cerut încetarea procesului penal pe acest temei și nu au declarat că s-au împăcat.

Mai mult, se atestă că inculpata a fost asistată pe tot parcursul procesului de către avocat, care în cadrul ședinței primei instanțe a solicitat aplicarea în privința inculpatei a unei pedepse sub formă de amendă (f.d. 104).

Prin urmare, Colegiul penal având în vedere veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe acest aspect contestat în recurs, și în virtutea corectitudinii acesteia și pentru a evita repetări inutile, conchide că acceptă și o însușește această motivare, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

7. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate,

deoarece soluția adoptată de instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Statii Oxana cu inculpata Rusu Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 mai 2020, în cauza penală privind-o pe **Rusu Liliana Xxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **22 octombrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor